

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

4. Bonę vitæ clausula quanti sit, è Senecâ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

PRODROMVS ÆTERNITATIS MORTIS NVNTIVS.

CAPVT PRIMVM.

Mortis memoria proponitur sanis.

§. 1. Lectori lax, & ingressus ad sermonem.

MORBO & Mortis solatia innumeri scripsere. Idem ego facere meditor: sed tantum abest, ut illi me abstergeant, ut etiam provocent ad scribendum. Aliqui horum scriptorum (cum venia dixerim) prolixi nimis sunt, & agrotum aut agrotatum infinitis præceptionibus onerant. Alii brevitatis non adeo obliiti, sed ordinis, quem nimis concinnum volunt & accuratum, minus offendissent, si scivissent manum amovere detabulâ, quod in Protogene Apelles desiderabat. Alii multa præclare discunt, sed non satis, sic dicam, præcise: Theoriam alibi commendemus; hic agere oportet, & pro verbis monstrare facta. Alii ægris aut moribundis meros panem terrores, formidines meras obijciunt, & exanimant etiamnum spiritantes. Voti tui, mi Lector, scio esse, ad Mortem præparari quàm fieri potest levissimis impendii. Voto tuo respondere conabor, & *Breviter, Ordine, Hilariter*, ad Mortis ostium te ducam, ut panem non sentias te duci. *Breviter* quidem; nam libellum scripturus sum, non librum; & libellum manuarium, qui suo domino numquam non ad manus sit. *Ordine* non stricto illo & exquisito, sed, ut ita dicam, confuso. *Ordo* viæ est, etiam cum per ambages iur, præsertim si sint amœnæ. *Hilariter*; nec enim religioni ducam, etiam versiculos & epigrammata rei opportuna miscere: stilum jacentem illum & flaccidum subinde temperare expediet erectiore, & hilaritatem non abhorrente. Hæc in antecessum debui præmonere.

§. 2. Quotidiana mortis memoria.

BEATUS ille, qui semper & ubique sic vivit, ut ultimam quamque lucem tamquam non redituram consummat. Epictetus sapientissimè hoc docens, *Mors*, inquit, & exilium, & omnia quæ in malis habentur, ob oculos tibi quotidie versentur; omnium verò maximè mors. Sic nihil umquam humile cogitabis, nec impensè cupies quidquam.

Miselli homunculi, quid longas spes præcipitis? quid tantam suspensit rerum molem? eras forsitan futuri favilla & cinis. Cautos fige pedes, ô homo; illa atra Diva cuique nostrum super caput quotidie stat, & ultimas vitalis clepsydre areculas inopito & pervigili oculo expectat, & tu non expectes illam?

Ortum quidquid habet, finem timer,
Ibimus omnes,

Ibimus; immensis urnam quatit Æacus umbris.

Necque ætas ulla delinit mortem. Cum nascimur, subijcitur huic tributo, & mortis finis stipendiarii: imò: --- cum tremuli sese oculi exerunt,

Præparam, avidi percipiunt diem,
tunc sanè incipimus mori. Eadem mors reginæ immi-
ner, quæ ancillæ. Itaque

A *Omni crede diem tibi diluxisse supremum.*
Dic omni vespere: Hodie ito ad ostium æternitatis.

Horat. l. 1.
epist. 4.

§. 3. Mendria mortis, potens in omnia peccata
pharmacum.

OMNEM sensum voluptatis excutit seria mortis recordatio, & in absinthium mella vertit. Chrysostomus id asserens, *Mortis futura expectatio*, inquit, *haudquaquam finit, ut quas in manibus habent voluptates, seu delectas sentiant.* Et verò quid non potest, non extremis digitis, ac quasi per capillum, sed toto mors corpore cogitata? Nulli hæc ætati parcat, nulli dignitati. Hic Mors nulli decedit juvenis, infans alter, senex alius. Ille ferro, veneno alius aut lapsu; lento alius stillicidio, celeri alius, & tamquam valido imbre aut fluctibus oppressus, aut fulmine tactus jacet. Inter tam dubia, tam varia, tam subita, quæ securitas? aut quis peccandi animus inter tam incerta? Quid quod quotidie morimur? Clepsydram cogita, sive veterem aqueam, sive recentiore arenariam: nonne per stillicidia & arenas pars superior evacuatur, impletur inferior? Idem de vitâ cogita: delabitur momentis singulis aliquid, & evacuatur præfens vita, ac aliud diffuit. Nihil hic tutum, non hora horæ, non momentum momentum. Beatus, cui omnis dies postremus; beator, cui omnis hora; beatissimus, cui omne momentum. Abstinebit a scelere manum, quisquis omnem horam decretoriam putat, quisquis omne momentum ultimum. O spes inanis, quantos in fraudem impellis? quantos, dum promittis senectam, in medio tollis cursu? Evenire proinde credas posse tibi, quod multis. Quanti jacent nocente mente, innocente licet manu! quàm multi, meditato tantum crimine, mortem repererunt! quàm multos medio in scelere mors occupavit, & medium secuit crimen! quàm multi in ipso sceleris conatu abrepti, temerarii ausus pœnas dederunt! quàm multi in ipso inchoati sceleris momento, scelus morte clausurunt! Quid, si ex horum numero sis unus? aut quæ certior tibi hora, aut momentum, quàm alteri? Iam quis ab illâ mente crimen expectet, quæ cum crimine mortem expectat, cum morte pœnam? Nemo prudens inter Oceani fluctus in tabulâ ludit: nemo ab ingenti præcipitio pendulus scelerâ meditat: nemo inter medios armatos hostes inermis hilarescit. Stolidior his est, qui in perpetuo mortis metu, omni horâ dubiâ, omni momento incerto, ea audet quæ æternum infelicem asserunt mortem. O fatui! quousque ruimus in æternum puniendâ? Quin Si-
racidæ consilio paremus? *In omnibus, inquit, operibus tuis Eccli. c. 7. memorare novissima tua, & in æternum non peccabis.*

Tom. 5. ser.
de Nequitia
depulsa, in
mibi p. 678.

De vitâ
singulis
momentis
aliquid de-
labitur.

Cogitatio
horæ de-
cretoriæ
abstinere
facit à sce-
lere.

Multi in
medio sce-
lere à mor-
te occupa-
ntur.

Scribanus
in Polit. Ch.
lib. 1. c. 27.

Scelus est
qui audet
ea quæ af-
ferunt mor-
tem.
Eccli. c. 7.
v. 40.

§. 4. Bone vite clausula, quanti sit, è Senecâ.

IC, mi Seneca, quem magnus ille Plinius Principem eruditionis invidendo elogio appellat, dic quid sentis de morte, præsertim immaturâ? Audite juvenes, audite queruli senes: *Quomodo fabula, sic vita; non Senec. epist. quàm diu, sed quàm bene acta sit, refert.* Nihil ad rem pertinet, quo loco definas, quocumque voles define: tantum bonam clausulam impone. Non aliter Epictetus, *Memento, inquit, actorem te esse fabulæ, qualem doctor voluit.* *Ench. c. 23. si brevem, brevis; si longam, longa.* Nec aliter Varro dixit,

Lib. 14. c. 4.
med.

Ench. c. 23.

xix,

Plin. l. 3.
c. 10. p. 8
in.

Nulla æ-
tas delinit
mortem.

Mors eadē
reginæ &
ancillæ.

xit, non eos optimè vixisse, qui diutissimè, sed qui modestissimè vixerint. Planissimè &c est: non refert, Vbi, & quando aut quomodo definamus. Cum Deus volet, definendum est; modò nos clausulam apponamus bonam.

§. 5. Omnis homo, nullus homo: ex Arbitro.

Hic, *Deu nos miseros, quam totus homuncio nil est.* Verè sic est. Sed heu miseres multò, quò minus agnoscimus esse miseros! Nil est totus homuncio (ut rectè priscus Satyrus) sed ausim dicere, ut ali- quid esse incipit, cum se nil esse cognoscit. O homo nosce te ipsum; nosce, & sàpe, mors namque lilia sen- tibus æquat.

O miseri & vani, quid nos, doctrina, fama, sumus? Ipsi palvis, illa opinio, ista ventus. Et nos quoque qui vi- vimus, qui vigemus & floremus, dicemus brevè: Vi-

ximus. Hic omnes exitus unus habet. Vita nostra cre- scendo decrescit; & hunc ipsum quem agimus diem, cum morte dividimus; quotidie enim demitur aliqua pars vitæ. Quemadmodum clepsidram non extremum stillicidium exhaurit, sed quiddam ante defluxit: sic ultima hora, quæ esse definimus, non sola mortem faci- cit, sed sola consummat.

§. 6. Mortalissimus diecula.

Flos est Hemerocallis, cuius vitæ & pulchritudo dia- ria est. Sed & volucris ad Hypanim fluvium est, He- merobios dicta, quæ non ultra diem vivit, sed eadem omnino luce, quæ lucem inchoat, finit; morieturque soli commoetur: eodem die pueri, juvenis, senis ætatem experta. Manè nascitur, meridie viget, vesperti conse- nescit, & moritur. Sed & hoc magis mirum in hoc ala- to quadrupede, quòd non minus unica diecula alimen- ta provideat, quam si corvi aut cornicis annos esset vi- surum. Animalculo huic simillima est humana vita. Ad fluvium illa est perpetuò fluentis temporis; sed & volucris est magis, quam avis ulla vel sagitta: & sàpe o- mnis sue pompæ diem unicum, terminum habet, sàpe horam, sàpe paulò productus momentum. Qui ergo annos meditare & sæcula, sàpe brevioris ævi quam flores, aut florum umbræ, aut si quid umbræ va- nius, brevius?

Grandè profectò mirum est, hanc vitæ volucerrimæ brevitatem à tot divinis varibus proclamari, ab omni- bus omnium sæculorum scriptoribus confirmari; ni- hilominus missellos homunciones adeò ad omnium vo- ces obfufesce. Clamat Ezechias per Isaiam: De ma- ne usque ad vespem finies me. Clamat regius Psaltes: Dies mei sicut umbra declinaverunt. Clamat Huiusce Princeps: Homo quasi flos egreditur, & coneritur, & fugit velut um- bra. En homo bulla, vita tua omnis, umbræ fuga est, & tu mansionem cogitas, ac quietam habitationem? Quid avare congeris? quid corradis, velut annos Nestoris vi- cturus? Mors tibi à tergo hæret. Abibis hinc, priusquam abiturum te metuas, ni metuas maturè. Accelera, in- stat Æternitas.

§. 7. Idem confirmatius traditur.

Nillius vita non brevis est, illorum brevissima, qui præterito, qui obliviscuntur, præsentia negligunt, de futuris non metuunt. Optimè Iobus, *Et qui cum, in- quit, viderant, dicent: Vbi est? Velut somnium avolans non in- venietur* (somnia inanisissimum, volare celerrimum) transies sicut visio nocturna. Idem de seipso, *Dies mei, ait, ve- x. 15. & 26. lociores fuerunt cursore, fugerunt, & non viderunt bonum* (hoc dixit hominum opulentissimus.) *Perveranserunt quasi na- ves poma portantes, sicut aquila volans ad escam. Hesterni quippe sumus, & ignoramus, quoniam sicut umbra dies nostri sunt super terram.* Verè, dies nostri sicut umbra super ter- ram, & nulla est mora. Nos epulamur & choreas duci- mus & nulla est mora: nos quieti liberalissimè indulge-

mus, & ad ipsam usque meridiem stertimus, & nulla est mora; nos temporis prodigi fabulamur, & aliud ex alio delictum, otium comminiscimur, & tamen nulla est mo- ra: labuntur, fugiunt, avolant anni. Nemo tam Divos habuit faventes umquam, ut sibi crastinum posset polli- ceri. Ita dum somniamus, ad æternitatem tranſimus, vel illam cælitum, vel inferorum alteram. Præclare di- xit Suidas: *O mortales unius diecula, quotidianorum gnari, futura non prospicientes, perpendite, ad quam tenditis, Æter- nitatem.*

§. 8. Longævitæ spes, & vota inania.

Quid faciam, dicebat apud animum suum opulen- tus ille, quia non habeo quò congregem fructus meos. Hoc faciam, destruiam horrea mea, & maiora faciam. Mi- ser, heu! bis miser. Tunc horreum ampliabis: sepul- chrum habitabis crastinà, & ò! si non tartarum. *Hæc no- cte anima tua reperitur à te, quæ autem parasti, cuius erunt?* Virtus, si quam amasti; vitia, quæ parasti, tecum ibunt: nec alios hinc habebis comites. Huic divitis fato simil- limum illud Senecionis apud Senecam, qui vitam hanc voluerem, quam per momenta singula precariam duci- mus, sàpius reputans, *Omnis dies, inquit, omnis hora, quàm nihil finis, ostendit, & aliquo argumento recenti ad- monet fragilitatis oblitus, cum æterna meditantibus respicere cogit ad mortem.* Senecio Cornelius, eques Romanus, homo summæ frugalitatis, non minus patrimonii quàm corporis diligens, cum per totum diem amico gravi- ter affecto, & sine spe jacenti, usque in noctem asse- disset, cum hilaris cenasset, genere valetudinis præci- piti abreptus, angina, vix compressum arctatis facie- bus spiritum traxit in lucem. Intra paucissimas ergo ho- ras, postquam omnibus erat sani ac valëtis officis fun- ctus, decessit. Ille, qui & man & terrâ pecuniam agita- bat, qui ad publica quoque, nullum relinquens inex- pertum genus quaestus, accesserat, in ipso actu bene- cedentium rerum, in ipso procurentis pecuniæ im- petu raptus est.

Ita fit, dum maximè agunt homines, agunt animam: uti venti, qui cum vehementissimè flant, efflant vim suam, tunc plerumque celerrimè posituri, cum pluri- mum sevierunt. Admirandus Iob à Deo quatit, & efflant. *penè conqueritur: Et sic repente præcipitas me? Pulchrè Tertullianus, & verè, Vbi est, inquit, & illa navigiis, cum longè à Capharæi saxis, nullis depugnata turbibibus, nullis quassata decumanis fluctibus; adulante flatu, labentè cursu, letante conſpiratu, insensito repente percussu cum totâ securi- tate desidunt. Non secus sunt naufragia vitæ, & tranquilla mortis eventus.*

Quàm ergo stultum est ætatem disponere? Ne cra- stino quidem dominamur. O quanta dementia est spes longas inchoantium! Emam, ædificabo, vendam, exi- gam, honores geram, tum demum lassam senectutem in otium referam. Omnia, mihi credere, etiam felici- bus dubia sunt. Nihil sibi quisquam de futuro debet promittere: id quoque quod tenetur, per manus exit; & ipsam, quam premimus horam, casus incidere po- test & abrumper. Nos verò navigationes longas, & feros in partiam reditus proponimus: militiam, curiam, leuitas actiones, proluxa negotia, longam laborum se- rriem, officiorumque per officia processus destinamus; ævum Nestoris & fortunam Metelli speramus, cum interim ad latus mors est, & è vitæ colliculo in mare nos præcipitat Æternitatis.

§. 9. Homo pulvis.

Memento homo, quia pulvis es, & in pulverem revertè- ris. Triste hoc carmen, nostra nobis mater oc- cinat Ecclesia, cum filiorum capitibus cineres insper- git, monètque mortalitatis, & eo quidem tempore, quò illa plerumque minimè cogitatur. Aquilam hic ini- tatur Ecclesia: illa cervum prælio aggressura, multum pulverem

Homo in- cipit esse aliquid, cū se nil esse cognoscit.

Vita nostra crescendo decrescit. Seneca epist. 24. post me- dium.

Plin. l. 11. c. 36. Hoc cu- tum genus etiam in A- rari nasci- tur, eodemq; die mortui aquitima- tæ piscibus avulsi sunt. Lugdu- gneses pi- scatores vo- cant dela- manne.

Vitæ brevi- tas à divi- nis varibus proclamata. Isa. c. 38. v. 12. Psal. 101. 12. Iob c. 14. v. 2. Vita est umbræ fu- ga.

Quorum vita bre- vissima. Iob c. 20. v. 7. & 8. Idem c. 9. v. 15. & 26. c. 8. v. 9.

Nemo tam Divos ha- buit faven- tes, ut sibi crastinum pollicere- tur. Verbo Ephe- meri bo- tri, mihi P. 358.

Luc. cap. 12. v. 18.

Virtus, vel vitia post mortem comites.

Seneca epist. 101. init.

Senecionis Cornelii mors.

Venti cum vehementissimè flant, vim suam efflant. Iob cap. 10. v. 8. Lib. de Ani- ma.

Nihil sibi de futuro promittendum.

Gen. c. 3. v. 19.

Plin. lib. 10. c. 4.